

Dosarul nr. 2ra-1348/18

Prima instanță: Judecătoria Nisporeni (jud: P. Triboi)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: N. Simciuc, G. Dașchevici, Iu. Cotruță)

ÎNCHEIERE

05 septembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Iulia Sîrcu
Galina Stratulat
Victor Burduh

examinând, fără înștiințarea participanților la proces, chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Lidia Ulinici,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Constantin Lazari și Lidia Lazari împotriva Lidiei Ulinici, notarului public Rodion Butnaru și Primăriei comunei Iurceni, raionul Nisporeni, cu privire la declararea nulității parțiale a certificatului de moștenitor testamentar, rectificarea înscrierilor din registrul de evidență a gospodăriilor, recunoașterea dreptului de proprietate asupra bunurilor imobile și repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 02 mai 2017 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost admis apelul declarat de Lidia Ulinici, casată în parte hotărârea din 05 octombrie 2016 a Judecătoriei Nisporeni și emisă în această parte o hotărâre nouă, în rest hotărârea primei instanțe fiind menținută,

c o n s t a ț ă :

La 05 mai 2015, Constantin Lazari a depus cerere de chemare în judecată împotriva Lidiei Ulinici, notarului public Rodion Butnaru și Primăriei com. Iurceni, raul Nisporeni, cu privire la declararea nulității parțiale a certificatului de moștenitor testamentar, rectificarea înscrierilor din registrul de evidență a gospodăriilor și recunoașterea dreptului de proprietate asupra bunurilor imobile.

În motivarea acțiunii, reclamantul a indicat că în anii 1992-1993, împreună cu soția Lazari Lidia, au construit casa de locuit cu suprafața de 160,5 m², situată în XXXXX, unde avea casă de locuit și mama lui, Lazari Hristina. La momentul construcției casei de locuit, terenurile de pe lângă casele din com. Iurceni nu fuseseră transmise în proprietatea cetățenilor, iar transmiterea masivă în proprietate în localitatea dată nu a avut loc. Astfel, din momentul construcției casei de locuit și până-n prezent, locuiește în imobil ca un proprietar, împreună cu familia, achitând impozitul pe bunul imobil, iar altă casă nu deține.

Constantin Lazari a invocat că potrivit adevărului eliberate de Primăria com. Iurceni, dânsul este înscris în registrul de evidență a gospodăriilor nr. 4 cu contul

personal nr. 375, pag. 90 și locuiește în casa construită în anii 1993-1994 pe același teren cu mama Hristina Lazari. Totodată, mama sa a deținut o altă casă de locuit, amplasată pe același teren, fiind construită în anul 1964. La data de 08 septembrie 2014, mama Hristina Lazari a decedat, lăsând testament în beneficiul pârâtei Lidia Ulinici. Prin certificatul de moștenitor testamentar din 13 martie 2015, pârâta a devenit proprietara bunurilor defunctei, inclusiv și a casei de locuit și terenului aferent ce-i aparține dânsului, înregistrându-și dreptul de proprietate la Organul Cadastral Teritorial Nisporeni. Până la acel moment, dreptul de proprietate asupra terenului cu nr. cadastral XXXXX și construcțiilor de pe acesta, nu a fost înregistrat de către nimeni la OCT. Nisporeni.

Reclamantul a susținut că, studiind actele la care a avut acces și care au stat la baza înregistrării dreptului de proprietate a terenului deținut de către dânsul și a construcțiilor ce-i aparțin, a constatat faptul că Primăria com. Iurceni eronat a pus notarului la dispoziție informația, din care rezultă că terenul cu nr. cadastral XXXXX și construcțiile de pe acesta au fost deținute în exclusivitate de către defuncta Hristina Lazari.

Constantin Lazari a menționat că prin dispoziția nr. 4 din 15 martie 1993, emisă de Primăria com. Iurceni, a fost dispusă atribuirea în proprietate a cetățenilor comunei Iurceni a loturilor de pe lângă case. Prin urmare, consideră că în temeiul acestei dispoziții, urma să-i fie și lui înregistrat dreptul de proprietate în modul solicitat, deoarece pe terenul litigios sunt amplasate casa de locuit a defunctei și casa lui de locuit, fiind în drept astfel să dețină o parte din acest teren. În prezent, Lidia Ulinici îl somează să părăsească casa de locuit, motivând că-i aparține cu drept de proprietate.

Reclamantul a solicitat declararea nulității parțiale a certificatului de moștenitor testamentar, emis de notarul public Rodion Butnaru în cadrul dosarului succesoral nr. 496289/92-2015 din 13 martie 2015, în partea terenului pentru construcții cu suprafața de 0,3 ha și nr. cadastral XXXXX, casei de locuit individuală cu suprafața de 160,5 m² și nr. cadastral XXXXX și construcției accesorii cu suprafața de 36,3 m² nr. cadastral XXXXX, cu recunoașterea dreptului său de proprietate asupra bunurilor imobile - terenului pentru construcții cu suprafața de 0,3 ha și nr. cadastral XXXXX, ½ cotă-parte din casa de locuit cu nr. cadastral XXXXX și construcția accesorie cu nr. cadastral XXXXX, rectificarea înscrierilor din registrul de evidență a gospodăriilor com. Iurceni cu excluderea din registrul nr. 5, pag. 75, cont personal 446, a înscrierilor „teren pentru construcții cu suprafața de 0,3 ha, nr. cadastral XXXXX”, „casa de locuit individuală cu suprafața de 160,5 m² cu nr. cadastral XXXXX”, „construcție accesorie cu suprafața de 36,3 m² cu nr. cadastral XXXXX”, cu includerea acestor bunuri în contul său.

Prin hotărârea din 30 septembrie 2015 a Judecătoriei Nisporeni, acțiunea a fost admisă și s-a recunoscut nul, în totalitate, certificatul de moștenitor testamentar din 13 martie 2015, emis de notarul public Rodion Butnaru în cadrul dosarului succesoral nr. 496289/92-2015, prin care Lidiei Ulinici i-au fost atribuite bunurile succesoriale: teren pentru construcții cu suprafața de 0,3 ha și nr. cadastral XXXXX, casa de locuit individuală cu suprafața de 160,5 m² și nr. cadastral XXXXX, casa de locuit individuală cu suprafața de 39,5 m² și nr. cadastral XXXXX și construcție accesorie cu suprafața de 36,3 m², nr. cadastral XXXXX, toate situate în XXXXX. S-a recunoscut dreptul de proprietate al lui Constantin Lazari asupra ½ cotă-parte din terenul pentru construcții cu suprafața de 0,3 ha și nr. cadastral XXXXX, casa de locuit individuală cu suprafața de 160,5 m² și nr. cadastral XXXXX și construcția accesorie cu suprafața de 36,3 m², nr.

cadastral XXXXX. S-a obligat Primăria com. Iurceni, rnul Nisporeni, să efectueze rectificările înscrisurilor din Registrul de evidență a gospodăriilor com. Iurceni, rnul Nisporeni, prin excluderea din registrul 5, pag. 75, cont personal 446 a înscrisurilor „teren pentru construcții cu suprafața de 0,3 ha, nr. cadastral XXXXX, casa de locuit individuală cu suprafața de 160,5 m² nr. cadastral XXXXX, construcție accesorie cu suprafața de 36,3 m² nr. cadastral XXXXX” și includerea în contul lui Constantin Lazari a bunurilor - „ ½ cotă-parte din terenul pentru construcții cu suprafața de 0,3 ha și nr. cadastral XXXXX, casa de locuit individuală cu suprafața de 160,5 m² nr. cadastral XXXXX, construcția accesorie cu suprafața de 36,3 m² nr. cadastral XXXXX”.

Prin decizia din 05 aprilie 2016 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de Lidia Ulinici, casată hotărârea din 30 septembrie 2015 a Judecătoriei Nisporeni și restituită cauza spre rejudecare în aceeași instanță, în alt complet de judecată.

Prin încheierea din 20 iulie 2016 a Judecătoriei Nisporeni, a fost atrasă în proces în calitate de coreclamant Lazari Lidia, soția lui Constantin Lazari.

La 09 august 2016, reclamanții și-au concretizat pretențiile, solicitând suplimentar încasarea din contul Lidiei Ulinici a cheltuielilor de judecată și a sumei de 5000 de lei cu titlu de prejudiciu moral.

Prin hotărârea din 05 octombrie 2016 a Judecătoriei Nisporeni, acțiunea a fost admisă și s-a anulat parțial certificatul de moștenitor testamentar, emis de notarul public Rodion Butnaru în cadrul dosarului succesoral nr. 496289/92-2015 din 13 martie 2015, în partea: „teren pentru construcții cu suprafața de 0,3 ha și nr. cadastral XXXXX, casa de locuit individuală cu suprafața de 160,5 m² și nr. cadastral XXXXX și construcție accesorie cu suprafața de 36,3 m², nr. cadastral XXXXX. S-a recunoscut dreptul de proprietate al lui Constantin Lazari și Lidia Lazari asupra a câte ½ cotă-parte din terenul pentru construcții cu suprafața de 0,3 ha și nr. cadastral XXXXX, casa de locuit individuală cu suprafața de 160,5 m² și nr. cadastral XXXXX și construcția accesorie cu suprafața de 36,3 m², nr. cadastral XXXXX, toate situate în XXXXX. S-a obligat Primăria com. Iurceni, rnul Nisporeni, să efectueze rectificările înscrisurilor din Registrul de evidență a gospodăriilor com. Iurceni, rnul Nisporeni, prin excluderea din registrul 5, pag. 75, cont personal 446 a înscrisurilor „teren pentru construcții cu suprafața de 0,3 ha, nr. cadastral XXXXX, casa de locuit individuală cu suprafața de 160,5 m² nr. cadastral XXXXX, construcție accesorie cu suprafața de 36,3 m² nr. cadastral XXXXX” și includerea în contul lui Constantin Lazari și Lidia Lazari a bunurilor - „ câte ½ cotă-parte din terenul pentru construcții cu suprafața de 0,3 ha și nr. cadastral XXXXX, casa de locuit individuală cu suprafața de 160,5 m² nr. cadastral XXXXX și construcția accesorie cu suprafața de 36,3 m² nr. cadastral XXXXX”. Totodată, s-a încasat din contul Lidiei Ulinici în beneficiul lui Lazari Constantin suma de 3100 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică, 100 de lei – taxă de stat și 3000 de lei - prejudiciu moral.

Instanța de judecată a constatat că Lazari Constantin a construit împreună cu soția Lazari Lidia pe terenul cu nr. cadastral XXXXX, cu permisiunea mamei Hristina Lazari, casa de locuit cu suprafața de 160,5 m², prin adeverința nr. 200 din 23 februarie 2015, eliberată de Primăria com. Iurceni, rnul Nisporeni, confirmându-se că Lazari Constantin este înscris în registrul de evidență a gospodăriilor cu contul personal 375, locuind permanent în casa construită în anii 1993-1994 pe terenul mamei Lazari Hristina,

decedată la 08 septembrie 2014. Astfel, instanța de fond a stabilit cu certitudine că Lazari Constantin își exercită atribuțiile de proprietar asupra ½ cotă-parte din terenul cu suprafața de 0,3 ha, precum și asupra casei de locuit și construcției accesorii, bunuri imobile ce au fost incluse greșit în patrimoniul succesoral al defunctei Hristina Lazari. Mai mult ca atât, prima instanță a constatat că defuncta a indicat în testament că testează fiicei Lidia Ulinici „casa de lângă drum, cu suprafața de teren de la gardul lui Costea la vale și sectorul de teren de la Mîtoc – 12 ari, acasă – 8 ari”, în privința bunurilor ce aparțin fiului Lazari Constantin testatorul neexprimându-și în nici un fel voința.

Prin decizia din 02 mai 2017 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de Lidia Ulinici și casată hotărârea din 05 octombrie 2016 a Judecătoriei Nisporeni în partea reparării prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de asistență juridică, cu emiterea în această parte a unei hotărâri noi de respingere a pretențiilor lui Lazari Constantin cu privire la repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de asistență juridică. În rest, hotărârea primei instanțe a fost menținută.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a constatat că Lazari Constantin nu a probat faptul cauzării prejudiciului moral, iar bonul de plată a serviciilor de asistență juridică în sumă de 3100 de lei nu l-a reținut ca probă, deoarece nu a fost dovedit aportul avocatului la soluționarea cauzei și volumul de lucru prestat, nefiind confirmată astfel rezonabilitatea suportării cheltuielilor de asistență juridică.

La data de 19 ianuarie 2018, Lidia Ulinici a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei din 02 mai 2017 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 05 octombrie 2016 a Judecătoriei Nisporeni în partea anulării certificatului de moștenitor testamentar cu privire la terenul pentru construcții cu nr. cadastral XXXXX, cât și în partea recunoașterea dreptului de proprietate al lui Lazari Constantin și Lazari Lidia asupra a câte ½ cotă-parte din acest teren, cu pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

În susținerea recursului, recurenta a invocat că în adresa sa nu a fost expediată decizia motivată din 02 mai 2017 a Curții de Apel Chișinău, fiindu-i comunicată abia la 14 decembrie 2017 la cererea sa depusă la Judecătoria Ungheni, sediul Nisporeni.

Lidia Ulinici a menționat că terenul de construcții cu suprafața de 0,3 ha, situat în com. Iurceni, rmlul Nisporeni, a fost de pe timpurile sovietice în posesia, folosința și dispoziția Hristinei Lazari. Pe terenul dat au fost construite construcții capitale, casa defunctei, precum și casa în care locuiește fiul ultimei Constantin Lazari, însă faptul dat nu-i acordă dreptul de proprietate al intimatului-reclamant asupra terenului aferent construcțiilor, care aparține în exclusivitate Hristinei Lazari, în temeiul dispoziției Primăriei com. Iurceni nr. 4 din 15 martie 1993.

La 06 iunie 2018, în adresa lui Lazari Constantin, Lazari Lidia, notarului public Butnaru Rodion și Primăriei com. Iurceni a fost expediată copia recursului declarat de Lidia Ulinici, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței.

Intimații nu și-au valorificat acest drept și nu au depus referințe.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Lidia Ulinici este inadmisibil, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 433 lit. b) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art. 434.

Prevederile art. 434 Cod de procedură civilă stipulează că, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide că recursul declarat de Lidia Ulinici urmează a fi considerat inadmisibil din motiv că este depus cu omiterea termenului de declarare a recursului.

Astfel, materialele cauzei relevă că copia deciziei motivate din 02 mai 2017 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată în adresa recurente Lidia Ulinici la data de 12 iunie 2017, potrivit scrisorii de însoțire nr. 10241 (f.d. 82, volumul II), însă lipsește dovada de recepționare a acesteia.

La data de 25 august 2017, Lidia Ulinici a depus o cerere la Judecătoria Ungheni, sediul Nisporeni, prin care a solicitat eliberarea deciziei Curții de Apel Chișinău, făcând mențiunea pe cerere că a primit-o în aceeași zi - 25 august 2017, contra semnătură (f.d. 88, volumul II).

Iar la 03 octombrie 2017, Lidia Ulinici a depus o cerere la Judecătoria Ungheni, sediul Nisporeni, solicitând corectarea greșelii strecurate în hotărârea din 05 octombrie 2016 a Judecătoriei Nisporeni (f.d. 97-98, volumul II), prin încheierea din 07 noiembrie 2017 a Judecătoriei Nisporeni, cererea fiind respinsă.

Ulterior, la 06 decembrie 2017 avocatul Maria Perebicovscaia, în numele Lidiei Ulinici în baza mandatului nr. 1201140 din 20 noiembrie 2017, a depus o cerere la Judecătoria Ungheni, sediul Nisporeni de eliberare a dosarului civil spre cunoștință (f.d. 107, volumul II), luând cunoștință de materialele cauzei civile la 14 decembrie 2017 (112, volumul II).

La 19 ianuarie 2018, Lidia Ulinici a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel din 02 mai 2017, invocând că decizia recurată nu a fost expediată în adresa sa și a luat cunoștință de aceasta abia 14 decembrie 2017.

Însă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție nu poate reține argumentul recurente Lidia Ulinici, deoarece materialele cauzei atestă cu certitudine că ultima a luat cunoștință de decizia motivată a instanței de apel încă la data de 25 august 2017, fiindu-i eliberată o copie contra semnătură. Mai mult ca atât, la 03 octombrie 2017 recurenta a depus o cerere de corectare a greșelii strecurate în hotărârea primei instanțe, fapt ce denotă încă o dată că Lidia Ulinici a cunoscut despre redactarea integrală a deciziei din 02 mai 2017 a Curții de Apel Chișinău și remiterea dosarului primei instanțe. Iar faptul că avocatul Maria Perebicovscaia, cu care Lidia Ulinici a încheiat contract de asistență juridică abia la 20 noiembrie 2017, a luat cunoștință de materialele cauzei la 14 decembrie 2017, nu constituie temei de a considera că prezentul recurs este depus în termenul prevăzut de art. 434 Cod de procedură civilă.

Deci, se atestă cu certitudine că prezentul recurs a fost depus de către Lidia Ulinici în afara termenului legal prevăzut de art. 434 Cod de procedură civilă, acesta fiind unul de decădere și nesusceptibil restabilirii, ceea ce condiționează declararea recursului ca fiind inadmisibil.

Se reiterează că o astfel de soluție este compatibilă cu respectarea standardelor înscrise în Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, având în vedere că prelungirea nejustificată, chiar și cu o singură zi, a termenului pentru exercitarea recursului ar împiedica rămânerea irevocabilă, ca urmare a expirării termenului de atac, a hotărârii judecătorești emise în instanțele de fond și ar leza, în acest mod, principiul securității raporturilor juridice.

În susținerea opiniei enunțate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție invocă și hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului în speța Ponomaryov contra Ucrainei din 03 aprilie 2008, definitivă din 29 septembrie 2008, unde se notează că, deși în speță nu era vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși, reînnoirea acestui termen pentru motive neconvingătoare, reprezintă o soluție care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că recurenta a depus cererea de recurs cu omiterea evidentă a termenului de declarare a recursului, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că în temeiul art. 433 lit. b) Cod de procedură civilă, recursul declarat de Lidia Ulinici urmează a fi considerat ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 269-270, art. 431 alin. alin. (1) și (2), art. 433 lit. b), art. 440 Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul declarat de Lidia Ulinici se consideră inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Iulia Sîrcu

judecătorii

Galina Stratulat

Victor Burduh